

УДК 811.161

Наталія Гавдида

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя, Україна

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИКЛАДАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЯК ІНОЗЕМНОЇ

Nataliya Havdyda

Ternopil Ivan Puluj National Technical University, Ukraine

ACTUAL ISSUES OF EDUCATIONAL AND METHODOLOGICAL SUPPORT IN TEACHING UKRAINIAN AS A FOREIGN LANGUAGE

Вивчення української мови іноземцями, які приїхали здобувати освіту у ВНЗ України, є невід'ємною складовою освітнього процесу. Враховуючи той факт, що методологія викладання української мови як іноземної на сьогоднішній день розроблена недостатньо, особливо актуальним постає питання методичного забезпечення студентів підручниками, посібниками, тестовими завданнями. Тому перед науковцями, які працюють у цій царині, стоїть непросте завдання: збагачувати навчально-методичну базу.

Опанування будь-якої іноземної мови відбувається у кілька етапів, на кожному з яких важливим є підбір як лексичного, так і граматичного матеріалу. На жаль, лексичний мінімум української мови розроблений ще недостатньо, хоча це намагались зробити Зайченко Н.Ф. та Воробйова С.А. у посібнику «Практичний курс української мови: усне мовлення» [1].

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя розпочав підготовку іноземних студентів у 2007 році (спеціальності – «менеджмент організацій» та «інформаційні управляючі системи та технології»). Підручників з української мови як іноземної у бібліотеці не було. Тому на перших порах користувались методичними матеріалами української діаспори Канади [6, 7] та Англії [5]. У процесі роботи вивчали передовий досвід київських, вінницьких та львівських колег, працювали над розробкою власного методичного забезпечення.

На особливу увагу заслуговує посібник доцента кафедри української та іноземних мов ТНТУ імені Івана Пулюя Назаревич Л.Т. «Практичний курс української мови. Професійне і ділове мовлення з дисципліни: «Українська мова як іноземна», зорієнтований на англомовних іноземців, які вже опанували базово-елементарний рівень. Ця методична розробка є складовою частиною навчального комплексу для студентів з-за кордону, які здобувають освіту в нашій країні. Посібник Назаревич Л.Т. може застосовуватись як для навчання під керівництвом педагога, так і для самостійної роботи.

Однією з найактуальніших проблем сучасної методики викладання української мови як іноземної на сьогоднішній день залишається питання розробки засобів контролю рівня знань студентів. Вважається, що найефективнішою формою контролю іншомовної компетенції є тестова система вправ, яка забезпечує наочне бачення матеріалу. Такий вид роботи потребує напруженої розумової праці студентів, що реалізується за допомогою психологічних процесів аналізу, синтезу, ідентифікації, порівняння тощо.

Тому значну увагу викладачі кафедри української та іноземних мов приділяють підготовці тестових завдань із української мови як іноземної, які розміщено у системі дистанційного навчання ТНТУ імені Івана Пулюя. Навчально-тренувальні тестові завдання спрямовані на виявлення рівня теоретичних знань та практичних умінь і навичок як студентів-іноземців денної форми навчання, так і слухачів підготовчого відділення.

Вдале групування мовного матеріалу забезпечуватиме систематизоване повторення студентами вивченого раніше. Зокрема, тестові завдання з найпоширеніших тем «Вітання. Форми вітань», «Знайомство», «Моя сім'я», «Моя кімната», «У лікаря», «Наш університет», «Покупки» та ін. допоможуть іноземцям об'єктивно оцінити рівень своєї мовленнєвої компетенції, виявити прогалини в знаннях і вміннях.

Розроблені тестові завдання охоплюють також такі важливі розділи курсу «Українська мова як іноземна» як орфографія, лексика, морфологія, синтаксис та пунктуація, що, безумовно, сприятиме системному опрацюванню мовного матеріалу та допоможе ефективно проконтролювати рівень знань і вмінь студентів-іноземців.

Отож, питання навчально-методичного забезпечення процесу викладання української мови як іноземної дотепер залишається актуальним, все більше потребуючи теоретичних знань та практичного досвіду викладачів. Адже інтерес іноземців із різних куточків планети до української мови постійно зростає.

Література

1. Зайченко Н.Ф., Воробйова С.А. *Практичний курс української мови для іноземців: усне мовлення*. – К.: Знання України, 2008.
2. Назаревич Л.Т., Гавдида Н.І. *Грамматика української мови (для студентів-іноземців)*. – Тернопіль: Вид-во ТНТУ імені Івана Пулюя, 2013. – 146 с.
3. Назаревич Л.Т. *Практичний курс української мови. Професійне і ділове мовлення з дисципліни «Українська мова як іноземна»*. – Тернопіль: Вид-во ТНТУ імені Івана Пулюя, 2013. – 248 с.
4. Назаревич Л.Т. *Практичні завдання з української мови як іноземної (для студентів II курсу)*. – Тернопіль: Вид-во ТНТУ імені Івана Пулюя, 2013. – 24 с.
5. Olena Bekh, James Dinglej. *Ukrainian: A complete cours for beginners*. – London, 1997.
6. *Ukrainian, conversational & grammatical: Level I / G. Duravetz*. – Toronto Ukrainian Teacher's Committee, Ontario Modern Language Teachers Association –

Toronto, 1977.

7. *Ukrainian, conversational & grammatical: Level II / G. Duravetz. – Toronto Ukrainian Teacher's Committee, Ontario Modern Language Teachers Association – Toronto, 1993.*

УДК 373+4 УКР (07)

Ірина Василенко

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя, Україна

РОЛЬ ЛЕКСИКО-КОМУНІКАТИВНИХ ЗАВДАНЬ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЯК ІНОЗЕМНОЇ

Iryna Vasylenko

Ternopil Ivan Puluj National Technical University, Ukraine

ROLE OF LEXICAL AND COMMUNICATIVE TASKS IN STUDYING UKRAINIAN AS A FOREIGN LANGUAGE

Метою вивчення української мови як іноземної є формування в іноземних студентів комунікативної компетентності шляхом засвоєння доступного і необхідного обсягу знань з мови навчання, опанування всіх видів мовленнєвої діяльності та набуття певного соціального досвіду.

Для досягнення зазначеної мети передбачається виконання таких завдань:

- формування в іноземних студентів мотивації вивчення української мови;
- забезпечення гармонійного розвитку усіх видів мовленнєвої діяльності (слухання, говоріння, читання і письма);
- формування комунікативних умінь;
- опанування найважливіших функціональних складових мовної системи з урахуванням особливостей фонетичної і граматичної системи української мови;
- соціально-культурний розвиток особистості.

Вміння говоріння вдосконалюється за допомогою завдань, призначених для роботи у парах чи малих групах. Ці вправи можуть бути пов'язані з текстами, фотографіями або ілюстраціями. Але вправи у групах спрямовані не тільки для розвитку мовленнєвих вмінь. Розв'язуючи граматичні завдання, також часто пропонуємо використовувати роботу в міні-групах.

Граматичний матеріал варто подавати як у формі вправ для говоріння, так і письмових вправ. Відповідно до принципів нейролінгвістичного програмування (НЛП, англ. *Neuro-linguistic programming*), важливою також є індивідуальна робота студента з новим граматичним матеріалом. Але перед поясненням готових правил, студенти пробують самостійно сформулювати їх. Звертають увагу на різні способи засвоєння знань: зорові, слухові, кінестетичні. Різноманітність вправ повинна відповідати різним потребам студентів. Студентам, які надають перевагу самостійній роботі, пропонуємо читання